

4. Kaupungille kuuluvain talojen ja rakennusten käyttämistä määrättyihin tarkoituksiin sekä sellaisten rakennusten teettämistä ja kunnossapitoa koskevat asiat.

Kansakoulu-
talon teettämi-
nen Punavuore-
renkadun ton-
teille n:oille
8 ja 10.

Lokakuun 28 päivänä 1913 vahvisti kaupunginvaltuusto¹⁾ uusien kansakoulutalojen rakennusohjelman, jossa olivat seuraavat koulutalot: koulutalo suomenkielisiä kansakouluja varten Eläintarhankadun varrella korttelissa n:o 392, koulutalo ruotsinkielisiä kouluja varten Topeliuskadun varrella korttelissa n:o 516 sekä koulutalo suomenkielisiä kouluja varten Punavuorenkadun tonteilla n:oilla 8 ja 10 korttelissa n:o 111. Topeliuskadun koulutalon rakennustöiden edistyttyä niin pitkälle, että rakennus voitiin luovuttaa tarkoitukseensa syyslukukauden 1917 alusta, oli rakentamatta ainoastaan viimeksi mainittu koulutalo. Tämän ilmoittaen lähetti²⁾ rahatoimikamari valtuustolle rakennuskonttorin laatimat uuden koulutalon luonnospiirustukset. Rakennus oli aikomus sijoittaa kyli Albertinkadulle päin, jommainen sijoitus oli valaistusolojen vaatima. Kamarissa oli lausuttu se käsitys, että tontille pitäisi voida sijoittaa jonkin verran isompi rakennus, mutta tähän oli kansakouluhallinnon taholta huomautettu, että oli tarpeellista varata riittävä pihamaa oppilaiden virkistyspaikaksi. Pohjapiirustukset osoittivat 9 lounaasta valaistuksen saavaa luokkahuonetta, joiden suuruusmitat olivat $9 \times 6.5 \times 3.75$ m, joten niissä kerrallaan voi työskennellä 40 oppilasta, voimistelusalin, jonka lattiapinta oli 150 m^2 , ryöppykylpyhuoneen eri pukuhuoneineen pojille ja tytöille, veistosalin kaksine tarveainehuoneineen, kokoushuoneen, opettajahuoneen, kansliahuoneen, ruokailuhuoneen ja tukanleikkuuhuoneen. Pohjakerrokseen oli sijoitettu päällysvaatehuoneet, vaatteiden jakeluhuone, vahtimestarin ja lämmittäjän huoneistot, kumpikin käsittäen huoneen ja keittiön, mankelihuone, pesutupa sekä vesiklosetit. Päällysvaatehuoneiden pinta-ala oli kaikkiaan 97 m^2 eli 10.8 m^2 luokkaa kohti. Välikäytävain leveys oli 3.5 m. Rahatoimikamarista eri tukanleikkuu- ja vaatteidenjakeluhuone näyttivät tarpeettomilta, koska edellisen kävi yhdistäminen ruokailuhuoneeseen. Luonnospiirustuksissa esitetyt päädyt ja ulkonemat sopisi poistaa sekä julkisivua muutoinkin yksinkertaistuttaa.

Kustannuksista lausui kamari, että ne nousivat tuntuvasti suuremmiksi aikaisemmin laskettua määrää. Lukien 50 markkaa m^3 :ltä ja edellyttäen kuutiotilaksi $10,320 \text{ m}^3$ nousisivat kustannukset $516,000$ markkaan, ja lukien 60 markkaa m^3 :ltä $620,000$ markkaan. Mikä yksikköhinta oli pantava kustannusarvion pohjaksi, siitä ei voinut nykyoloissa lausua asiallisesti perusteltua mielipidettä.

¹⁾ Ks. 1913 vuod. kert. siv. 57. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 13.

Vaikka rahatoimikamari oli katsonut ensiksi olevan ottaminen käsiteltäväksi kysymyksen kansakoulutalon teettämisestä Punavuorenkadun varrelle, oli kamari jouduttava molempain muidenkin koulurakennusyritysten valmistustöitä ja varsinkin laadittava Annankadun koulutalon laajennusta varten luonnospiirustukset niin pian kuin suinkin sekä kaupunginvaltuuston tutkittavaksi ja ratkaistavaksi esitettävä kysymyksen tontin varaamisesta Kasarminkadun kansakoulutalon sijaan teetettävälle koulutalolle.

Rahatoimikamarin esityksen mukaisesti päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto pääasiassa hyväksyä rakennuskonttorin laatimat, Punavuorenkadun tonteille n:oille 8 ja 10 kortteliin n:o 111 suomenkielisiä kansakouluja varten teetettävän uuden koulutalon luonnospiirustukset sekä antaa kaupungin yleisten töiden hallituksen toimeksi suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan kanssa neuvoteltuaan ja hyväksytyjen luonnospiirustusten pohjalla sekä huomioon ottamalla edellä lausutut muistutukset laatia rakennusyrityksen pääpiirustukset ja kustannusarvion.

Asiaa esiteltäessä tehtiin piirustuksia vastaan erinäisiä yksityiskohtaisia muistutuksia, jotka oli pöytäkirjanotteella saatettava rahatoimikamarin ja kaupungin yleisten töiden hallituksen tiedoksi.

Kirjelmässä maaliskuun 8 päivältä rahatoimikamari ilmoitti, että Topeliuskadun kansakoulutaloa varten myönnetty 358,000 markan määräraha osoittautuisi riittämättömäksi, siitä kun oli jäljellä ai-noastaan noin 10,000 markkaa. Ilmoittaen valtuuttaneensa kaupungin yleisten töiden hallituksen maksamaan eräät rakennusaineista ja suoritetusta työstä annetut laskut esitti kamari, että kaupunginvaltuusto päättäisi kaupunginkassasta etuantina osoittaa 100,000 markan määrärahan Topeliuskadun kansakoulutalon rakennustöiden loppuun saattamiseksi sikäli kuin nykyoloissa oli mahdollista sekä antaisi rahatoimikamarin toimeksi merkitä vastamainitun rahamäärän 1918 vuoden menosääntöön.

Lisämääräraha
Topeliuskadun
kansakoulu-
talon valmista-
miseen.

Tähän esitykseen valtuusto myöntyi²⁾.

1918 vuoden budjettia järjestettäessä merkittiin³⁾ siihen mainittua rakennustyötä varten 145,000 markan lisämääräraha.

Kansanlastentarhain johtokunta esitti kirjelmässä heinäkuun 28 päivältä, että kaupunki ostaisi Kammiokadun talon n:o 11 pyydetystä 80,000 markan hinnasta tai myös, että perustettaisiin osakeyhtiö, joka ostaisi talon Töölön suomenkielisen kansanlastentarhan käytettäväksi. Kun taloa pidettiin liian pienenä koulutarkoituksiin käytettäväksi eikä kansanlastentarhoja vielä käynyt pitäminen kunnallistutettuina, ehdotti-

Ehdotettu kiin-
teistön osto
Töölön kan-
sanlastentar-
halle.

¹⁾ Valt. pöytäk. 27. 3. 7 §. — ²⁾ S:n 27. 3. 8 §. — ³⁾ S:n 22. 12. 7 §.

vat sekä kaupungin yleisten töiden hallitus että rahatoimikamari esitystä evättäväksi. Valtuusto epäsi ¹⁾ tarjouksen.

Määrärahoja kansakoulujen korjauksiin.

Vahvistaessaan 1918 vuoden menosäännön osoitti ²⁾ kaupunginvaltuusto 24,500 markkaa kaupungin omien kansakoulutalojen sekä 3,800 markkaa vuokrattujen kansakouluhuoneistojen korjauksiin.

Kysymys kaupungin pääkirjastotalon tonttipaikasta.

Sittenkuin kaupunginvaltuusto oli tammikuun 25 päivänä 1916 päättänyt ³⁾, että Rikhardnikadun kirjastotalosta oli niin pian kuin mahdollista tarpeellinen osa luovutettava työväenopistolle, etusijassa sen ruotsinkieliselle osastolle, sekä että rahatoimikamarin tuli ottaa valmisteltavaksi kysymys uuden rakennuksen teettämisestä kaupungin pääkirjastolle, antoi rahatoimikamari komitealle, johon valittiin kamarin, kaupungin yleisten töiden hallituksen ja kaupungin kirjastohallituksen edustajia, tehtäväksi selvittää viimeksi mainitun asian ja ehdottaa keskuskirjastorakennukselle sopivaa tonttipaikkaa. Mainitun komitean annettua mietinnön ⁴⁾, jossa komitean enemmistö esittämillään syillä puolsi tarkoitukseen käytettäväksi XIII kaupunginosassa olevan korttelin n:o 416 itäosaa, jota vastoin kaupunginkirjaston hoitaja U. Therman, mietintöön liittyvässä vastalauseessa asetti etusijaan ilmatieteellisen keskuslaitoksen tontin ynnä siihen rajoittuvan osan Kaisaniemen puistoa, oli rahatoimikamari käsitellyt tonttikysymyksen ja yhtynyt ⁴⁾ komitean enemmistön lausumaan mielipiteeseen. Kun kamarin käsityksen mukaan oli välttämätöntä, että puheena olevan sivistyslaitoksen uusi tonttipaikka määrättiin, ennenkuin rakennusyritystä ryhdyttiin suunnittelemaan, oli kamari katsonut olevan esittäminen, että valtuusto tekisi päätöksensä tästä asian puolesta. Kamari sentähden esitti kaupunginvaltuuston päätettäväksi, että kaupungin pääkirjaston uusi talo sijoitettaisiin korttelin n:o 416 itäosaan XIII kaupunginosassa.

Asiaa esiteltäessä päätti ⁵⁾ kaupunginvaltuusto lähettää sen valmisteltavaksi komiteaan, johon valittiin ⁶⁾ herrat Lindberg, Mantere, V. T. Rosenqvist ja Wallensköld sekä kaupunginkirjaston johtokunnan puheenjohtaja ent. päätirehtööri R. Sievers.

Toimenpiteitä ajanmukaisen konserttihuoneiston aikaansaamiseksi.

Kirjelmässä huhtikuun 8 päivältä 1916 oli vakuutusosakeyhtiö Kaleva tehnyt ehdotuksen, että kaupunginviranomaiset ajanmukaisen musiikki- ja juhlasalin puutteeseen nähden kaupungille vuokraisivat konserttihuoneiston, jonka yhtiö aikoi rakennuttaa Kaivokadun tontille n:o 8 (osoite n:o 10), sillä edellytyksellä että keskustelut, joihin yhtiö oli valtion kanssa ryhtynyt mainitun talon ostosta, veivät suotuisaan tulokseen. Huoneistoon kuuluisi konserttisali noin 1,600 hengelle, lämpiö, eteinen, harjoitus sali, kanslia- ja kirjastohuoneet y. m. Asian

¹⁾ Valt. pöytäk. 23. 10. 31 §. — ²⁾ S:n 22. 12. 7 §. — ³⁾ Ks. 1916 vuod. kert. siv. 44. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 49. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 23. 10. 7 §. — ⁶⁾ S:n 13. 11. 8 §.

oltua musiikkilautakunnan, kaupungin yleisten töiden hallituksen ja rahatoimikamarin valmisteltavana¹⁾ päätti²⁾ kaupunginvaltuusto pääasiassa rahatoimikamarin lausuntoon yhtyen:

että kaupunki ilmoittaa suostuvansa vakuutusosakeyhtiö Kalevan kanssa tekemään sopimuksen niiden konsertti- ja juhlahuoneistojen vuokraamisesta kaupungille, jotka yhtiö on ilmoittanut aikovansa rakennuttaa Kaivokadun tontille n:o 8 (osoite n:o 10) kahdenkymmenen vuoden vuokrakaudeksi ja 100,000 markan vuosivuokrasta sekä muutoin seuraavin ehdoin:

a) että rakennustyö aloitetaan mahdollisimman pian sodan päätyttyä ja suoritetaan pääasiallisesti sitä varten laadittujen luonnospiirustusten ja niihin kuuluvan, musiikkilautakunnan mietinnössä olevan selityksen mukaisesti;

b) että kaupungille varataan oikeus entisin ehdoin pitentää vuokrasopimus vieläkin kahdeksikymmeneksi vuodeksi;

c) että yhtiö vuokrakauden aikana eri korvauksetta kustantaa kaikkien huoneistojen lämmityksen ja vedenkulutuksen sekä itse talon korjaukset samoin kuin teettää valaistuslaitteet oman määräyksensä mukaan yksissä neuvoin rakennusarkkitehdin kanssa; ja

d) että yhtiö niinkään kustantaa kaikki vaatenaulakot, ison salin lavan ja yläparvekkeen penkit.

Sen ohessa kehoitettiin rahatoimikamaria aikansa valtuustolle ilmoittamaan muista asiassa tarpeellisiksi osoittautuvista toimenpiteistä.

Sittenkuin kaupunginvaltuusto oli syyskuun 12 päivänä 1916 asettanut³⁾ valiokunnan, johon valittiin herrat Ehrnrooth, Norrmén ja Stenroth, valmistelemaan kysymystä kunnan myötävaikutuksesta työväenasuntoyhtiön aikaansaamiseksi lähinnä asunnonpuutteen lieventämiseksi, antoi⁴⁾ valiokunta tammikuun 25:ntenä päivätyn mietinnön.

Valiokunta oli sitä mieltä, että kunnan varat eivät sallineet suuruuspuoleisen asuntotuotannon harjoittamista välittömän rakennustoiminnan avulla. Sen sijaan tarjosi kunnan ja yksityisen pääoman yhteistoiminta asuntokysymyksen ratkaisussa, niinkuin ulkomailta ja lähinnä Ruotsissa nykyisenä pulakautena saatu kokemus osoitti, tehokkaimman keinon työväenasuntojen lisäämiseksi, varsinkin jos tämä kunnan avustusmuoto yhdistettiin kunnan avustuksen myöntämiseen toissijaisen kiinteistöluoton saamiseksi. Valiokunta sentähden, sosialilautakunnan ja rahatoimikamarin ehdotukseen yhtyen, osaltaan mitä hartaimmin puolsi, että kunta käyttäisi vastamainittua keinoa työväenluokan asumusolojen parantamiseksi.

Valiokunta oli edelleen sitä mieltä, että osakeyhtiö, kaupunki pää-

Yleishyödyllinen työväenasuntoyhtiö, kaupunki pääosakkaana.

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 16. — ²⁾ Valt. pöytäk. 17. 4. 6 §. — ³⁾ Ks. 1916 vuod. kert. siv. 26. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 2.

osakkaana, oli sopivin puheena olevan yhteistoiminnan muoto. Tuollainen yhtiö olisi saatava mahdollisimman pian aikaan, sillä vaikka rakennustyön aloittaminen rakennustoiminnan alalla vallitsevain tukalain olojen johdosta täytyisikin jättää siksi, kunnes jälleen oli päästy säännöllisiin oloihin, olisi kuitenkin syytä yhtiötä perustettaessa käyttää hyväksi rahamarkkinoilla paraikaa vallitsevaa suotuisaa tilaa. Vastaisen yhtiön tulisi toistaiseksi suunnata toimintansa etusijassa pienten huoneistojen paljottaistuotantoon, ja olisi sitä varten rakennettava monikerroksisia suuria vuokrataloja. Näitä n. s. työläiskasarmeja ei tosin voinut pitää malliasuntoina eikä niitä käynyt vertaileminen puutarhakaupunkien yhdenperheen taloihin eikä muihin harvanlaisesti rakennettuihin esikaupunkeihin, mutta kun nyt olisi mahdollisimman lyhyessä ajassa pakottavimman asuntohädän poistamiseksi aikaansaattava niin lukuisia terveydellisesti tyydyttäviä ja ihmisarvon mukaisia asuinhuoneustoja kuin käytettävänä olevilla varoilla ja suurinta säästäväisyyttä noudattaen oli mahdollista, näytti vuokrakasarmijärjestelmä olevan tarkoituksenmukaisin rakennustyyppi. Tällaista rakennustapaa vaati sekin seikka, että mainitut asuntoryhmät olisi sijoitettava verraten edullisiin paikkoihin kaupungissa, missä kulkuyhteys työmaiden kanssa oli tyydyttävä, minkätähden oli välttämätöntä käyttää tonttiala voimaperäisemmin hyväksi.

Näin laajan rakennustoiminnan aikaansaamiseksi tarvittiin vähintään 2 1/2 miljoonan markan rakennuspääoma, ja olisi tämä summa hankittava osin osakemerkinnällä ja osin lainoilla. Maksettu osakepääoma olisi määrättävä 375,000 markaksi, mikä olisi hiukan enemmän kuin 15 % rakennuskustannuksista, ja tulisi osakepääoman saada sääntöjä muuttamatta korottaa 600,000 markkaan. Kaupungin puolesta oli sosialilautakunta ehdottanut osakkeita merkittäväksi 120,000 markkaa, mutta kun osakepääoman lisääminen olisi suotava, jotta suunnitelman voisi toteuttaa laajemmassa mitassa, oli valiokunta katsonut olevan puoltaminen kunnan osuuden korottamista enintään 300,000 markkaan, sillä ehdolla että osake-enemmistö ja siis määräysvalta yhtiön asioissa taattiin kunnalle. Osakepääoman lisäksi tarvittava rakennuspääoma saataisiin ottamalla ensimmäistä kiinnitystä vastaan lainaa enintään 50 % rakennuskustannuksista sekä loput toista kiinnitystä vastaan yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahastosta.

Puheena olevan yrityksen tarkoitukseen katsoen näytti kunnan apumaksu olevan suoritettava kahta vuotta pitemmälle takaisinmaksuajalle otetuista lainavaroista.

Asiaa esiteltäessä päätti ¹⁾ lisätty kaupunginvaltuusto valiokunnan ehdotuksen mukaisesti:

¹⁾ Lis. valt. pöytäk. 17. 4. 1 §.

kehoittaa sosialilautakuntaa tekemään aloitteen pääasiallisesti mietinnön oheisen yhtiöjärjestysehdotuksen mukaisesti järjestetyn yleishyödyllisen työväenasunto-osakeyhtiön aikaansaamiseksi;

siltä varalta että tuollainen osakeyhtiö tulee toimeen, valtuuttaa rahatoimikamarin kaupungin puolesta yhtiössä merkitsemään osakkeita enintään 300,000 markan määrään, kuitenkin niin että osake-enemmistö yhtiössä taataan kaupungille; sekä

osoittaa tähän tarkoitukseen määrärahan 1916 vuoden velkakirjalainasta.

Edellä kerrotun päätöksen oli senaatti, maistraatin kirjelmässä heinäkuun 6 päivältä annetun ilmoituksen ¹⁾ mukaan, vahvistanut edellisen kesäkuun 27 päivänä.

Kaupunginvaltuuston hyväksymä uuden yrityksen yhtiöjärjestys oli seuraava:

Osakeyhtiö Helsingin kansanasuntojen yhtiöjärjestys.

1 §.

Osakeyhtiö Helsingin kansanasuntojen tarkoituksena on Helsingin kaupunkiin tai sen omistamalle maa-alueelle rakentaa terveydelliseltä kannalta tyydyttäviä ja huokeita asuinrakennuksia enintään kaksi huonetta ja keittiön käsittävän huoneustoin sekä vuokrata nämä huoneistot vähävaraisille, etusijassa työläisluokkaan kuuluville Helsingin kaupunkikunnan jäsenille. Yhtiön kotipaikka on Helsingin kaupunki.

2 §.

Yhtiön osakepääoma on 375,000 markkaa, jaettuna . . . markan määräisiin osakkeisiin. Osakepääoma on yhtiökokouksen määräämin erin ja ajoin täysin maksettava vuoden kuluessa yhtiöjärjestyksen vahvistamispäivästä.

Osakepääoma voidaan yhtiökokouksen päätöksen mukaan korottaa 600,000 markkaan antamalla niin monta . . . markan määräistä uutta osaketta kuin yhtiökokous kussakin eri tapauksessa päättää, ja on lisätty osakepääoma maksettava vuoden kuluessa siitä, kuin päätös lisäämisestä tehtiin.

3 §.

Osakkeet asetetaan nimitetylle henkilölle.

4 §.

Yhtiön asioita hoitaa, sikäli kuin ne eivät ole yhtiökokouksen asia, johtokunta, johon kuuluu puheenjohtaja, valittuna vuodeksi kerrallaan, sekä neljä varsinaista ja kaksi varajäsentä, jotka valitaan kahdeksi vuodeksi kerrallaan. Jäsenistä eroaa vuosittain kaksi ja varajäsenistä yksi, ensimmäisellä kerralla arvalla ja sitten vuoron mukaan.

¹⁾ Valt. pöytäk. 17. 8. 1 §.

5 §.

Johtokunta on päätösvaltainen, kun kolme jäsentä, puheenjohtaja lukuun otettuna, on kokouksessa saapuvilla ja päätöksestä yhtä mieltä. Muussa tapauksessa johtokunta ei ole päätösvaltainen, ellei vähintään neljä jäsentä ole kokouksessa saapuvilla.

Johtokunnan kokouksissa on tehdyistä päätöksistä laadittava pöytäkirja.

6 §.

Johtokunta ottaa ja erottaa yhtiön isännöitsijän, jonka velvollisuutena on johtokunnan päätösten johdosta ja sen antamain ohjeiden mukaan sekä sen silmäläpidon alaisena hoitaa yhtiön kiinteää ja irtainta omaisuutta ynnä kirjanpitoa sekä kantaa ja vastata yhtiön puolesta.

7 §.

Yhtiön toiminimen kirjoittavat johtokunnan puheenjohtaja ja yksi johtokunnanjäsen yhteisesti.

Johtokunta voi valtuuttaa isännöitsijän yhteisesti johtokunnan puheenjohtajan tai johtokunnanjäsenen kanssa kirjoittamaan toiminimen per procura-

8 §.

Yhtiön tilit laaditaan ja päätetään kalenterivuodelta, ja tulee tilinpäätöksen olla valmis viimeistään helmikuun 15 päivänä, jolloin yhtiön tilikirjat tili-todisteineen on annettava tilintarkastajille.

Tilintarkastajain on suoritettava tehtävänsä sekä annettava tilintarkastuskertomus ennen helmikuun loppua.

9 §.

Varsinainen yhtiökokous pidetään vuosittain maaliskuulla.

Ylimääräinen yhtiökokous jonkin asian käsittelemistä varten pidetään niin usein kuin yhtiön johtokunta katsoo tarpeelliseksi tahi kun osakkaat, jotka edustavat vähintään kahdeskymmenesosaa osakepääomasta, kirjallisesti sellaista kokousta vaativat.

Kutsu yhtiökokoukseen annetaan ilmoituksella, joka julkaistaan kahdesti ainakin yhdessä Helsingin kaupungissa ilmestyvässä suomen- ja yhdessä ruotsinkielisessä lehdessä, ensi kerran vähintään kahdeksan päivää ennen kokousta. Ilmoituksessa on mainittava kokouksessa käsiteltäviksi tulevat asiat.

Muut tiedonannot ilmoitetaan yhtiömiehille johtokunnan kiertokirjeillä.

10 §.

Varsinaisessa yhtiökokouksessa käsitellään seuraavat asiat:

- 1) esitellään kertomus yhtiön toiminnasta edellisenä vuonna, tilinpäätös, tilintarkastajain kertomus ja johtokunnan sen johdosta antamat selitykset, sekä päätetään tästä johtuvista toimenpiteistä;
- 2) valitaan puheenjohtaja ja kaksi jäsentä sekä yksi varajäsen johtokuntaan erovuoroisten sijaan;
- 3) valitaan kaksi tilintarkastajaa ja näille kaksi varamiestä kuluva toimintavuotta varten;
- 4) esitellään muut kokoukskutsussa mainitut asiat.

11 §.

Sekä yhtiökokouksessa että johtokunnan kokouksessa ratkaistaan asiat yksinkertaisella ääntenemmistöllä. Äänten käydessä tasan voittaa puheenjohtajan kannattama mielipide, paitsi vaaleissa, joissa tulos määrätään arvalla.

12 §.

Yhtiön liikkeestä syntyvän vuosivoiton jaossa on noudatettava, että yhtiön osakkaille ei saa jakaa suurempaa osinkoa kuin mikä vastaa 5 % osakepääomasta tai yhtiölle muutoin suoritetuista maksuista; kuitenkin niin että, jos voitto jonakin vuonna ei ole sallinut jakaa 5 %, erotuksen saa suorittaa jonkin seuraavan vuoden voitosta. Muun muotoista hyvitystä älköön osakkaille annettako.

13 §.

Yhtiön rakennuksista älköön samalle henkilölle vuokrattako useampaa kuin yksi huoneisto.

Yhtiön rakennuksissa oleva vuokralainen ei saa luonaan pitää asumassa muita kuin oman perheensä jäseniä, älköönkä hän myöskään johtokunnan luvatta toiselle vuokratko huoneistoa eikä mitään sen osaa.

Lähempiä määräyksiä huoneistojen käyttämisestä annetaan erityisissä yhtiön johtokunnan vahvistamissa järjestyssäännöissä.

14 §.

Yhtiön hallinnossa noudatetaan kaikissa muissa kohdin osakeyhtiöistä voimassa olevan lain määräyksiä.

Sittenkuin kaupunginvaltuusto oli asunnonpuutteen lieventämiseksi vuonna 1916 päättänyt ¹⁾ käydä rakennuttamaan työväenasuntoja Vallilaan ja tätä tarkoitusta varten osoittanut kaupunginkassasta edeltäpäin maksettavaksi 567,500 markkaa, myönsi ²⁾ lisätty valtuusto mainitun määrärahan 1916 vuoden velkakirjalainasta. Maistraatin kirjelmässä ³⁾ toukokuun 5 päiväältä annetun ilmoituksen mukaan oli senaatti edellisen huhtikuun 24 päivänä vahvistanut tämän päätöksen.

Määräraha työväenasuntojen teettämiseksi Vallilaan.

Sittemmin ilmoitti rahatoimikamari kirjelmässä huhtikuun 26 päiväältä, että määräraha oli käytetty ja että työn jatkuessa tapahtuneen hinnannousun sekä työn jouduttamisen johdosta oli tarpeen 50,000 markan lisämääräraha. Lisätty valtuusto osoitti ⁴⁾ mainitun määrän 1916 vuoden velkakirjalainasta. Maistraatin kirjelmässä ⁵⁾ elokuun 25 päiväältä annetun ilmoituksen mukaan oli senaatti vahvistanut tämän päätöksen edellisen heinäkuun 11 päivänä.

Valmisteluvaliokunnan ehdotuksen mukaisesti päätti ⁶⁾ kaupunginvaltuusto hätäaputöiden järjestämistä koskevan kysymyksen yhteydessä antaa rahatoimikamarin tehtäväksi yksissä neuvoin sosialilauta-

Kysymys uusien työväenasuntojen teettämistä Vallilaan.

¹⁾ Ks. 1916 vuod. kert. siv. 39. — ²⁾ Lis. valt. pöytäk. 30. 1. 1 §. —

³⁾ Valt. pöytäk. 22. 5. 2 §. — ⁴⁾ Lis. valt. pöytäk. 8. 5. 2 §. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 18. 9. 4 §. — ⁶⁾ S:n 17. 8. 6 §.

kunnan kanssa laatia ja valtuustolle lähettää ehdotuksen uusien saman tyyppisten ja saman laajuisten työväenasuntojen rakennuttamiseksi Vallilaan kuin sinne viimeksi oli teetetty, mikä rakennustyö olisi viivyttelemättä aloitettava sikäli kuin oli mahdollista.

Syyskuun 20:ntenä päivätyssä mietinnössä ¹⁾ antoi rahatoimikamari sittemmin lausunnon asiasta. Laadittu kustannuslaskelma osoitti, että menoja saman laajuisesta uutisrakennusyrityksestä kuin Vallilassa oli aikaisemmin toimeenpantu olisi kokonaista 1,800,000 markkaa eli kolme sen vertaa kuin aikaisemmista asunnoista. Jotta saataisiin vaatimaton korko käytetylle pääomalle sekä vuotuiset kunnossapitokustannukset korvatuiksi, täytyisi vuokra määrätä ainakin 55 markaksi huoneesta kuukaudessa, jommoista vuokraa ei puheenalaisella alueella sijaitsevasta huoneesta kohtuudella voitu vaatia eikä maksaa. Oli siis ilmeistä, että hankkeen toteuttaminen nykyhetkellä olisi kaupungille taloudelliselta kannalta epäedullinen. Raha-asiallisetkin näkökohdat näyttivät kehoittavan kaupunginhallintoa jättämään toistaiseksi rakennusyrityksen, johon nykyoloissa täytyisi käyttää tuntuvan suuri summa sen tuottamatta mainittavia tuloksia työnpuutteen lieventämisessä taikka olematta tarpeen vaatima asuntohädän poistamiseksi.

Rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ jättää uusien työväenasuntojen rakennuttamisen Vallilaan toistaiseksi.

Kauppahallin
rakennuttami-
nen Vallilaan.

Kirjelmässä syyskuun 13 päivältä mainitsi rahatoimikamari että, sittenkuin Vallilan suuri työväenasuntoryhmä oli valmistunut sekä kone- ja siltarakennusosakeyhtiö ryhtynyt teettämään huomattavan laajoja asuinrakennuksia työntekijöilleen, kaupungin oli velvollisuus kaikin tavoin helpottaa tämän kaupunkialueen asuttamista. Siinä mielessä olikin aikaisemmin rakennettu kansakoulutalot Vallilaan ja Toukolaan ja paloasema Vallilaan sekä järjestetty kaupunginkirjaston haarasasto Hermanniin. Olot näyttivät nyt vaativan sinne teettämään kauppahallin, jommoista varten olikin kaksi suunnitelmaa laadittu. Toinen näistä käsitti umpinaisen hallin, jossa olisi rivi myyntikojuja kumpaisellakin puolen keskikäytävää; myymälöitä olisi 38, minkä lisäksi teetettäisiin vartijan huone ja keittuhuone sekä käytävän suulle kaappi yleistä puhelinta varten. Toisen suunnitelman mukaan tulisi halliin 40 ulospäin avonaista myymälää. Samoin kuin kaupungin yleisten töiden hallitus oli rahatoimikamarikin puoltanut edellistä vaihtopuolta. Sekä terveydelliseltä kannalta katsoen että ostavan yleisön ja myyjäin mukavuutta ynnä edelleen rakennusyrityksen kannattavuutta silmällä pitäen olisi katettu halli edullisempi, sillä vaikka kustannukset olisivat suuremmat ja myymäläin lukumäärä vähempi, voi-

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 58. — ²⁾ Valt. pöytäk. 9. 10. 18 §.

taisiin vuokrat määrätä suuremmat, joten kannattavuus kävisi edullisemmaksi.

Rahatoimikamari esitti, että kaupunginvaltuusto päättäisi:

kauppahallin rakennettavaksi Vallilan korttelin n:o 581 tonteille n:o:ille 9, 11 ja 13 rakennuskonttorin laatimain piirustusten mukaisesti (ehdotus I); sekä

rakennusyritystä varten tarpeelliset kustannukset, 90,000 markkaa, pantavaksi 1918 vuoden menosääntöön, mutta tarpeen mukaan edeltäpäin maksettavaksi kaupunginkassasta kuluvana vuonna.

Valtuusto hyväksyi¹⁾ rahatoimikamarin esityksen.

Kun Vallilan kunnallisiin työväenasuntoihin ei ollut voitu laittaa lämpimiä kellareja, mutta niitä pidettiin ehdottomasti tarpeellisina, esitti sosalilautakunta kirjelmässä kesäkuun 6 päivältä 18,000 markkaa osoitettavaksi tähän tarkoitukseen. Valtuusto myöntyi²⁾ esitykseen, ja oli tämä määräraha suoritettava etuantina kaupunginkassasta sekä sittemmin pantava maksettavaksi lainavaroista rahatoimikamarin lähemmän esityksen mukaan.

Vallilan työväenasuntojen pihamaiden tasoitusta varten merkittiin³⁾ 1918 vuoden menosääntöön 12,000 markkaa.

Mainittujen työväenasuntojen vuokralaisten tekemään esitykseen asuntojen laudoittamisesta y. m. myöntyi⁴⁾ kaupunginvaltuusto ainoastaan sikäli, että valtuuston käyttövaroista myönnettiin 4,000 markkaa pesu- ja virutusammeiden hankkimiseksi pesutupiin.

Vuokralaisten valitus palokalujen puutteen johdosta ei myöskään aiheuttanut⁵⁾ toimenpidettä, koska oli selvitetty, että palokaluja jo oli hankittu ja palolaitos hakijoille antanut korvauksen heidän suorittamastaan vartioimisesta.

Sosalilautakunnan valvonnan alaisten Vallilan rakennusten arvioimiseksi myönsi⁶⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan lautakunnalle 600 markkaa.

Eräitä kunnallisissa työväenasunnoissa toimitettavia sisäpuolisia korjauksia varten myönsi⁷⁾ kaupunginvaltuusto 1918 vuoden menosäännön vahvistaessaan 3,000 markkaa Kristiinankadun, 6,000 markkaa Hietaniemenkadun ja 3,000 markkaa Vallilan asuntojen korjauksiin sekä osoitti 8,700 markkaa kaupungin työväenasuntojen kunnossa pitoon:

Samassa tilaisuudessa myönsi⁸⁾ kaupunginvaltuusto edelleen 1,880 markkaa sähköjohtojen laittamiseksi Hietaniemenkadun kunnallisiin työväenasuntoihin.

Määräraha ruokakellarien laittamiseksi Vallilan työväenasuntoihin.

Määräraha Vallilan työväenasuntojen pihamaiden tasoitukseen.

Anomus eräiden töiden teettämistä Vallilan työväenasunnoissa.

Anomus toimenpiteistä tulenvaaran torjumiseksi Vallilan työväenasunnoissa.

Määräraha rakennusten arviointia varten.

Määrärahoja kunnallisten työväenasuntojen korjauksiin.

Määräraha sähköjohtojen laittamiseksi kunnallisiin työväenasuntoihin.

¹⁾ Valt. pöytäk. 9. 10. 21 §. — ²⁾ S:n 18. 9. 42 §. — ³⁾ S:n 22. 12. 7 §. — ⁴⁾ S:n 23. 10. 37 §. — ⁵⁾ S:n 12. 6. 38 §. — ⁶⁾ S:n 9. 10. 39 §. — ⁷⁾ S:n 22. 12. 7 §.

Määrärahoja rakennusten korjaukseen ja kunnossapitoon.

Vahvistaessaan 1918 vuoden menosäännön myönsi¹⁾ kaupunginvaltuusto niinkään 7,400 markkaa palolaitoksen ja 17,400 markkaa poliisilaitoksen rakennusten korjaukseen ja kunnossapitoon, 9,000 markkaa ent. seurahuoneen korjauksiin, 5,950 markkaa raatihuoneen korjauksiin, 28,300 markkaa kansakoulutalojen korjauksiin ja kunnossapitoon, 10,500 markkaa kauppahallien korjauksiin ja kunnossapitoon sekä 64,000 markkaa erinäisiin korjauksiin.

Anomus koko ent. Seurahuoneen tyhjennyksestä.

Anomuksen että sekin ent. seurahuoneen osa, joka ei ollut merisotilassairaalan käytettävänä ja jossa rahatoimikamarilla y. m. virastoilla oli huoneistonsa, luovutettaisiin sotilaallisiin tarkoituksiin, kaupunginvaltuusto epäsi²⁾, koska kaupunki ehdottomasti tarvitsi mainittuja, keskeisellä paikalla sijaitsevia ja tarkoituksiaan varten sisustettuja huoneistoja. Kaupunginvaltuusto alisti samalla, eikö tarpeellista tilaa voitaisi saada senaatin laittamassa, uuteen asemataloon sijoitettussa sairaalassa, jota ei vielä ollut kokonaan käytetty. Sitten saatettiin kaupunginvaltuuston tiedoksi senaatin siviilitoimituskunnan ilmoitus³⁾, että asematalon sairaalaa ei voitu ottaa käytäntöön ja että se joka tapauksessa tarvittiin tyhjennysviranomaisten käytettäväksi. Rahatoimikamari y. m. virastot kuitenkin saivat jäädä huoneistoihinsa, ja kevättalvesta oli koko ent. seurahuoneentalo palautettu kaupungin käytettäväksi.

Huoneiston sisustaminen kunnalliselle työnvälitystoimistolle.

Kunnallinen työnvälitystoimisto, joka oli helmikuun 1 päivänä 1916 muutettu Yrjönkadun taloon n:o 3, mutta sittemmin irtisanottu muutamaan mainitusta vuokrahuoneistosta, ilmoitti⁴⁾, ettei se ollut voinut löytää muuta huoneistokysymyksen ratkaisua, kuin että jollekin kaupungin omistamalle tontille teetettiin väliaikainen rakennus, mihin toimisto voitaisiin toistaiseksi sijoittaa.

Kirjelmässä⁴⁾ maaliskuun 22 päivältä rahatoimikamari vastusti tätä ehdotusta, koska siitä koituisi kustannuksia vähintään 100,000 markkaa, mutta esitti, että kaupunginvaltuusto päättäisi vanhassa tulli- ja pakkahuoneessa olevan entisen voihallin eteläosan sisustettavaksi kunnan työnvälitystoimiston huoneistoksi rakennuskonttorin laatimain piirustusten mukaisesti sekä tähän tarkoitukseen osoittaa 45,000 markkaa maksettavaksi valtuuston käyttövaroista.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi⁵⁾ rahatoimikamarin ehdotuksen.

Terveydenhoitolautakunnan huoneiston laajentaminen y. m.

Muun sopivan huoneiston puutteessa oli rahatoimikamari terveydenhoitolautakunnan käytettäväksi laajennuttanut lautakunnan aikaisempaa huoneistoa siten, että asuntotarkastuksen käytettävänä olleet huoneet oli laitettu terveystoimiston desinfisioitsijain kylpyhuoneiksi. Kun mainitut huoneet sijaitsivat saman talon alakerrassa, missä lauta-

¹⁾ Valt. pöytäk. 22. 12. 7 §. — ²⁾ S:n 30. 1. 31 §. — ³⁾ S:n 13. 2. 23 §. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 17. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 17. 4. 24 §.

kunnan huoneisto oli, poistuivat täten tuntuvimmat lautakunnan huoneistoa haittaavat hankaluudet. Tämän johdosta täytyi kuitenkin asuntotarkastukselle hankkia toinen sopiva huoneisto. Mainiten että semmoinen olikin tarjona ent. seurahuoneella, missä toisen kerroksen itäisessä kylkirakennuksessa oli kolme huonetta tähän tarkoitukseen käytettävänä, sekä että rakennuskonttori oli saanut toimekseen teettää edellä mainitut työt, esitti rahatoimikamari kirjelmässä kesäkuun 14 päivältä, että kaupunginvaltuusto terveydenhoitolautakunnan huoneiston laajentamiseen myöntäisi 1,800 markkaa sekä asuntotarkastukselle osoitetun huoneiston korjaukseen 1,000 markkaa. Valtuusto hyväksyi ¹⁾ rahatoimikamarin toimenpiteen ja myönsi näihin tarkoituksiin käyttövaroistaan 2,800 markkaa.

Marian sairaalan henkilöhissien kuntoon panettamiseksi myönsi ²⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 5,500 markan määrärahan.

Kaupungin sairaalaylihallituksen esityksestä myönsi ³⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 19,000 markkaa Kivelän sairaalan n. s. takimmaisena mielisairaalarakennuksen sisustamiseksi asuinhuoneistoiksi, jota vastoin n. s. Mattilan rakennuksen ehdotetun korjauksen katsottiin voivan jäädä toistaiseksi. Sittemmin kaupungin sairaalaylihallitus kuitenkin teki uuden esityksen, jossa kaupungin sairaanhoidon tilaan katsoen ehdotettiin viimeksi mainittua rakennusta korjattavaksi. Rahatoimikamarin esityksen mukaisesti myönsi ⁴⁾ valtuusto käyttövaroistaan 50,000 markkaa Mattilan rakennuksen korjauksiin.

Riihirakennuksen ja heinäladon teettämiseksi Nickbyn mielisairaalaan sekä tarpeellisten koneiden ja sisustuksen hankkimiseksi niihin myönsi ⁵⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 23,700 markan määrärahan.

Nickbyn mielisairaalan ylilääkärin tehtyä terveydenhoitolautakunnalle esityksen sairaalan vedenottoaikan laajentamisesta 8 uudella kaivolla ehdotti rahatoimikamari kirjelmässä joulukuun 14 päivältä 1916, että laajennus aluksi käsittäisi ainoastaan 4 kaivoa. Tähän esitykseen myöntyen ösoitti ⁶⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan tarkoitukseen 7,500 markkaa.

Vahvistaessaan 1918 vuoden menosäännön myönsi ⁷⁾ kaupunginvaltuusto 10,800 markkaa asuinhuoneistojen laittamiseksi Nickbyn mielisairaalan henkilökunnalle n. s. Wickströmin huvilaan sekä 2,000 markkaa sähkövalon johtamiseksi puheenalaiseen huvilaan.

Vuodesta 1913 lähtien levännyt vaivaishoitohallituksen esitys toimenpiteisiin ryhtymisestä sairaalasiain lisäämisestä, eritoten sairaalahoittoa kaipaaville työ- ja vaivaistalon hoidokeille sekä muillekin varat-

Määräraha Marian sairaalan henkilöhissien kuntoon panemiseksi.

Määrärahoja Kivelän sairaalan sisustustöihin.

Määräraha uusien rakennusten teettämiseksi Nickbyn mielisairaalaan.

Määräraha Nickbyn mielisairaalan vedenottoaikan laajentamiseen.

Määrärahoja asuntojen laittamiseksi Nickbyn mielisairaalaan.

Esitys sairasiain luvun lisäämisestä.

¹⁾ Valt. pöytäk. 18. 9. 26 §. — ²⁾ S:n 27. 3. 6 §. — ³⁾ S:n 8. 5. 8 §. — ⁴⁾ S:n 12. 6. 24 §. — ⁵⁾ S:n 8. 5. 21 §. — ⁶⁾ S:n 30. 1. 16 §. — ⁷⁾ S:n 22. 12. 7 §.

tomille, ei, terveydenhoitolautakunnan annettua lausunnon asiasta, aiheuttanut ¹⁾ muuta toimenpidettä kaupunginvaltuuston puolelta.

Määräraha
koleraparak-
kien sisustus-
töihin.

Syystä että oli esiintynyt lukuisia erilaisten kulkutautien tapauksia, myönsi ²⁾ kaupunginvaltuusto terveydenhoitolautakunnan esityksestä Smk 716: 80 väliseinän teettämiseksi koleraparakkien kivipaviljongin isoon sairassaliin.

Määräraha
kylpylän ja
desinfiomis-
laitoksen sisus-
tamiseksi
koleraparak-
keihin.

Kun oli esiintynyt lukuisia toisintotyfuksen- ja pilkkukuumeen tapauksia, minkä johdosta nopean ja tehokkaan desinfioinnin tarve oli käynyt tuntuvaaksi, päätti ³⁾ kaupunginvaltuusto hyväksyä rahatoimikamarin toimenpiteen sisustuttaa 14,800 markan kustannuksilla yhdistetyn kylpy- ja desinfiomislaitoksen yhteen n. s. koleraparakkiin.

Määräraha
desinfiomis-
kaivon laitta-
miseksi kulku-
tautisairaalaan.

Rahatoimikamarin toimenpiteen teettää kulkutautisairaalaan tarunnan ehkäisemiseksi 3,200 markan kustannuksilla sementtisäiliö, mihin ulostukset kloseteista johdettaisiin saatettavaksi keittämällä vaarattomiksi ja sitten säiliön pohjassa olevasta putkesta johdettaviksi septic-säiliöihin, kaupunginvaltuusto hyväksyi ⁴⁾.

Valojohdon
laittaminen
Greijuksen
sairaalaan.

Sähkövalojohdon laittamiseksi Greijuksen sairaalaan merkitsi ⁵⁾ kaupunginvaltuusto 1918 vuoden menosääntöön 3,000 markan määrärahan.

Avoportaiden
laittaminen
kulkutauti-
sairaalaan.

Samassa tilaisuudessa myönsi ⁵⁾ kaupunginvaltuusto 7,300 markkaa n. s. avoportaiden teettämiseksi kivistä kulkutautisairaalan lääkärin-asunnon edustalle.

Määräraha
sairaalan
korjaukseen
ja kunnossa-
pitoon.

Järjestettäessä 1918 vuoden budjettia osoitettiin ⁵⁾ lisäksi 110,000 markkaa kaupungin sairaalan korjauksiin ja kunnossapitoon.

Määräraha
Humaliston
sairaalan
korjauksiin.

Korvaukseksi niistä korjauksista, joita lehtori J. Jännes oli teettänyt omistamassaan, kaupungin käyttämässä rakennuksessa Humaliston huvilatiluksella n:o 4, päätti ⁶⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan osoittaa Smk 2,485: 19.

Kunnallisen
hylkylihalai-
toksen raken-
nuttamisen
lykkääminen.

Kirjelmässä joulukuun 22 päivältä 1916 esitti kaupungin teurastamon rakennustoimikunta kunnallisen hylkylihalaitoksen rakentamisen lykättäväksi toistaiseksi sekä mainitsi sen ohessa että, sittenkuin kaupunginvaltuusto vuonna 1914 oli toimikunnan käytettäväksi antanut ⁷⁾ 2,000 markan määrärahan ulkomaisen asiantuntijan avun hankkimiseksi, oli tukholmalainen siviili-insinööri H. Forsman täällä käydessään laitoksen paikaksi ehdottanut muuatta aluetta Malmin kaatopaikan viereltä, jonka paikan toimikuntakin oli havainnut tarkoitukseen sopivaksi. Syyskuussa 1916 oli insinööri Forsman sittemmin antanut rakennustoimikunnalle laitoksen suunnitelman 145,000 kruunuun päättyvine kustannusarvioineen. Kun tämä suunnitelma oli näyttänyt toimi-

¹⁾ Valt. pöytäk. 8. 5. 22 §. — ²⁾ S:n 30. 1. 17 §. — ³⁾ S:n 5. 6. 9 §. — ⁴⁾ S:n 18. 9. 21 §. — ⁵⁾ S:n 22. 12. 7 §. — ⁶⁾ S:n 12. 6. 25 §. — ⁷⁾ Ks. 1914 vuod. kert. siv. 39.

kunnasta jossain määrin liian suurisuuntaiselta ja rakennuskustannusten supistamista oli pidetty suotavana, oli rakennustoimikunta antanut insinööri Forsmanin toimeksi laatia suppeamman suunnitelman, minkä hän olikin nyttemmin antanut. Tämän myöhemmän suunnitelman mukaan nousisivat kustannukset 132,000 kruunuun.

Nämä ruotsinmaalaisen asiantuntijan laatimat kustannuslaskelmat olivat kuitenkin liian alhaiset. Rakennustoimikunta oli sentähden arkkitehti K. Lindahlilla teettänyt uudet, nykyisten yksikköhintain mukaan lasketut kustannusarviot, joiden mukaan molempain vaihtopuolisten ehdotusten kustannukset nousisivat kokonaiseen 267,000 ja 230,000 markkaan. Kun laitoksen kustannukset nykyään nousisivat suhteettoman suuriksi sekä oli epätietoista, oliko konelaitteita sota-aikana saatavissa, esitti rakennustoimikunta, siihenkin nähden että hylkylihan määrä sota-aikana oli tavallista vähempi, että kaupunginvaltuusto päättäisi jättää kysymyksen kunnallisen hylkylihalaitoksen rakennuttamisesta siksi, kunnes säännölliset olot jälleen olivat sodan päätyttyä palautuneet.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi ¹⁾ tämän esityksen.

Hra Castrénin eroamisen johdosta täydensi ²⁾ kaupunginvaltuusto vuonna 1913 asetettua kunnallisen teurastamon rakennustoimikuntaa valitsemalla sen jäseneksi herra Huberin.

Teurastamon rakennustoimikunnan täydentäminen.

Vahvistaessaan 1918 vuoden menosäännön osoitti ³⁾ kaupunginvaltuusto 15,000 markkaa Forsbyn kunnalliskodin ja työlaitoksen rakennusten korjaukseen ja kunnossapitoon.

Määräraha kunnalliskodin korjauksiin.

Kirjelmässä lokakuun 23 päivältä 1916 oli vaivashoitohallitus ehdottanut kunnalliskodin sikalaa laajennettavaksi lisärakennuksella 200 sikaa varten, joten m. m. voitaisiin käyttää hyväksi kaupungin sairaaloista saatavat ruuantähteet. Antamassaan lausunnossa ⁴⁾ rahoituskamari puolsi ehdotusta, esittäen että kaupunginvaltuusto lisätyin luvuin päättäisi 1916 vuoden velkakirjalainasta osoittaa 138,200 markkaa kunnalliskodin sikalan lisärakennuksen teettämiseen laadittujen piirustusten ja kustannusarvion mukaisesti.

Kunnalliskodin sikalan laajennus.

Asiaa esiteltäessä päätti ⁵⁾ kaupunginvaltuusto sen palauttaa rahoituskamariin uuden kustannusarvion saamiseksi. Tämän jälkeen rahoituskamari antoi kirjelmässä syyskuun 13 päivältä uuden ehdotuksen, jonka mukaan ehdotettu laajennus rajoitettaisiin puusta tehtävän ja pinta-alaltaan noin kolmanneksen aikaisemmin ehdotetun lisärakennuksen alasta käsittävän kylkirakennuksen teettämiseen. Tämän kylkirakennuksen ulkoseinät tehtäisiin nelinkertaisista laudoista panemalla niiden väliin asfalttihuopaa, minkä ohessa sisustus tehtäisiin kokonaan

¹⁾ Valt. pöytäk. 13. 3. 19 §. — ²⁾ S:n 7. 12. 39 §. — ³⁾ S:n 22. 12. 7 §. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. vuod. 1916 n:o 62. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 17. 4. 5 §.

puusta ja lattia betonista, ja olisi tässä kylkirakennuksessa riittävästi tilaa 100 sialle.

Asian uudestaan ollessa kaupunginvaltuuston käsiteltävänä myönnettiin ¹⁾ tarkoitukseen rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti 55,000 markkaa valtuuston käyttövaroista.

Määrärahoja Oulunkylän lastenkodin sisustus- ja korjaustöihin.

Kirjelmässä heinäkuun 5 päivältä rahatoimikamari ilmoitti, että asuinhuoneiden hankkimiseksi 8 tuntiin lyhennetyyn työpäivän johdosta tarpeelliseksi käyneelle Oulunkylän lastenkodin lisähenkilökunnalle oli arvioidulla 16,000 markan kustannusmäärällä teetetty erinäisiä sisustustöitä, joiden johdosta kodin hoidokkisijain lukukin oli lisääntynyt. Kaupunginvaltuusto hyväksyi ²⁾ mainitun toimenpiteen ja myönsi pyydetyn määrärahan käyttövaroistaan.

Vahvistaessaan 1918 vuoden menosäännön myönsi ³⁾ kaupunginvaltuusto 5,000 markkaa vähäisiin lastenkodin rakennusten korjauksiin.

Vaivahoito- hallituksen kanslian sisustustyöt.

Kirjelmässä tammikuun 4 päivältä rahatoimikamari esitti myönnettäväksi määrärahan erinäisiä sisustustöitä varten, joita oli teetettävä vaivahoitohallitukselle It. Heikinkadun talosta n:o 1 vuokratussa kansliahuoneistossa virkahuoneiden sopivamman sijoituksen aikaansaamiseksi. Kaupunginvaltuusto myönsi ⁴⁾ mainittuja sisustus- ja muutostöitä varten 1,000 markkaa.

Määräraha Busholman tavaravajoja varten.

Sittenkuin kaupunginvaltuusto oli vuonna 1916 kolmen tavaravajan teettämiseksi Busholmaan myöntänyt ⁵⁾ 147,000 markan etuannin, päätti ⁶⁾ lisätty kaupunginvaltuusto osoittaa mainitun määrän 1916 vuoden velkakirjalainasta. Tämän päätöksen senaatti vahvisti huhtikuun 24 päivänä ⁷⁾.

Määräraha tulli- ja satamarakennusten korjauksiin.

Vahvistaessaan 1918 vuoden menosäännön osoitti ⁸⁾ kaupunginvaltuusto 12,200 markkaa tulli- ja satamarakennusten korjauksiin ja kunnossapitoon.

Määräraha Busholman tavaravajoja varten.

Samassa tilaisuudessa myönnettiin ⁹⁾ 8,700 markkaa Busholmaan vuosina 1915 ja 1916 rakennettujen tavaravajain ulkopuolista maalausta y. m. varten.

Tallirakennuksen teettäminen sotaväen tarpeisiin.

Rahatoimikamarin helmikuun 5 päivänä tekemän esityksen mukaisesti myönsi ⁸⁾ kaupunginvaltuusto enintään 12,000 markkaa tallin teettämiseksi 50 hevoselle Kallion kansakoulun pihamaalle. Tämä menoerä oli kirjoihin merkittävä sodasta aiheutuneiden kustannusten tilille.

Vajan teettäminen Turvikiin.

Kun Lepokoti-yhdistys, jolla olivat käytettävänä Turvikin huvilapalstan rakennukset, oli anonut erään rappeutuneen vajan kuntoonpanettamista tai myös uuden vajan rakennuttamista, myönsi ⁹⁾

¹⁾ Valt. pöytäk. 9. 10. 11 §. — ²⁾ S:n 18. 9. 16 §. — ³⁾ S:n 22. 12. 7. §. — ⁴⁾ S:n 30. 1. 15 §. — ⁵⁾ Ks. 1916 vuod. kert. siv. 45. — ⁶⁾ Lis. valt. pöytäk. 30. 1. 1 §. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 22. 5. 2 §. — ⁸⁾ S:n 27. 2. 23 §. — ⁹⁾ S:n 13. 2. 6 §.

kaupunginvaltuusto 1,000 markkaa uuden vajan teettämiseksi mainitulle tilukselle.

Rahatoimikamarin kesäkuun 7 päivänä tekemän esityksen mukaisesti päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto huojistaa n. s. Esplanadikappelin vuosivuokran 15,000 markasta 7,500 markkaan, kesäkuun 1 päivästä lukien, kunnes siitä muuta määrättäisiin.

Esplanadikappelin vuokran huojistus.

Samaten myöntyi ²⁾ kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin kesäkuun 7 päivänä tekemään esitykseen, että Kaivohuoneen vuokra muutuneiden olojen johdosta toukokuun 1 päivästä lukien määrättäisiin 1,000 markaksi kuukaudessa siltä ajalta, jona ravintolaa pidettiin avoinna, mutta ettei muulta ajalta kannettaisi vuokraa ensinkään.

Kaivohuoneen vuokran huojistus.

Samaten huojistettiin ³⁾ Alppipaviljongin ravintolan vuosivuokra 7,000 markasta 3,500 markkaan, syyskuun 1 päivästä lukien, kunnes siitä muuta määrättäisiin. Vuokra siirrettiin ⁴⁾ sittemmin kaupunginvaltuuston suostumuksella varastomestari A. Pyykölle niin mikäli koski itse ravintolaa kuin sen viereistä, vuokraajan ja palvelijaston asuinpalstaksi käytettyä maa-aluetta.

Alppipaviljongin vuokran huojistus.

Vahvistaessaan 1918 vuoden menosäännön osoitti ⁵⁾ kaupunginvaltuusto 12,700 markkaa Eläintarhassa olevan kaupunginpuutarhan rakennusten korjaukseen ja kunnossapitoon.

Määräraha kaupunginpuutarhan rakennusten korjaukseen. Määräraha puutarhurin asunon teettämiseksi Bengtsärin kasvatuslaitokseen.

Kasvatuslautakunnan esityksestä myönsi ⁶⁾ kaupunginvaltuusto 6,000 markan määrärahan puutarhurin asunon teettämiseksi Bengtsärin kasvatuslaitokseen.

Määräraha Bengtsärin kasvatuslaitoksen korjauksiin.

Bengtsärin kasvatuslaitoksen rakennusten tarpeellisia korjauksia varten osoitti ⁵⁾ kaupunginvaltuusto 1918 vuoden menosäännön vahvistaessaan 17,000 markkaa.

Kirjelmässä huhtikuun 5 päivältä rahatoimikamari ilmoitti, että kuluvan vuoden menosääntöön merkitty 5,000 markan määräraha asunon teettämiseksi Eläintarhassa Savilan alueella sijaitsevan lokavedenpuhdistusaseman vartijalle oli osoittautunut riittämättömäksi. Kamari esitti myönnettäväksi 4,200 markan lisäyksen työn loppuun saattamiseksi. Kaupunginvaltuusto myöntyi ⁷⁾ tähän esitykseen.

Lisämääräraha Eläintarhan lokavedenpuhdistusaseman vartijan asuntoa varten.

Terveystieteiden lautakunnan marraskuun 16 päivänä 1916 tekemän esityksen vesijohtovettä käyttävän virutushuoneen teettämisestä Merisataman läheisyyteen 29,400 markan kustannuksilla kaupunginvaltuusto epäsi ⁸⁾, katsoen että tämä työ oli tarveainehintain kohoamisen johdosta jätettävä sopivampaan ajankohtaan.

Virutushuoneen teettäminen Merisatamaan.

Busholman uimahuoneen laajennustyötä varten aikaisemmin myönnettyyn määrärahaan ⁹⁾ osoitti ¹⁰⁾ kaupunginvaltuusto 3,300 markan lisäyksen käyttövaroistaan.

Busholman uimahuoneen uudesti rakentaminen.

¹⁾ Valt. pöytäk. 19. 6. 10 §. — ²⁾ S:n 19. 6. 11 §. — ³⁾ S:n 19. 6. 25 §. — ⁴⁾ S:n 7. 12. 6 §. — ⁵⁾ S:n 22. 12. 7 §. — ⁶⁾ S:n 9. 10. 14 §. — ⁷⁾ S:n 24. 4. 5 §. — ⁸⁾ S:n 22. 5. 13 §. — ⁹⁾ Ks. 1916 vuod. kert. siv. 48. — ¹⁰⁾ Valt. pöytäk. 24. 4. 6 §.

Kaupungin
uimalaitosten
käyttö.

Kaupungin uimalaitosten käyttämisestä kesällä 1917 teki¹⁾ kaupunginvaltuusto seuraavan päätöksen:

Helsingin uimaseura saa maksutta käyttää Ursinin kallion viereistä uimalaitosta sillä edellytyksellä:

1) että laitoksessa pidetään voimassa miesten ja naisten osastoa, joissa kaupungin kaikki koululaiset sekä poliisi- ja palomiehistö saavat maksuttomia kylpyjä ja maksutonta uinnin opetusta;

2) että opetusta on toimitettava niin, että todistus uimataidosta voidaan antaa;

3) että seura asettaa järjestysmiehiä, jotka vahvistettujen järjestysääntöjen mukaan ovat maistraatin hyväksyttävät; ja

4) että seura on velvollinen, erityisesti sovittuaan päivistä, oikeuttamaan Helsingin uimarit maksutta käyttämään laitosta yhtenä sunnuntaina ja yhtenä arkipäivänä heinäkuussa sekä yhtenä sunnuntaina ja yhtenä arkipäivänä elokuussa julkisten uimanäytäntöjen toimeenpanemiseksi;

Helsingin uimarit saavat maksutta käyttää Busholman molempia uusia uimahuoneita; sekä

Helsingin uimaseuralle myönnetään valtuuston käyttövaroista 4,000 markan apuraha vuodeksi 1917.

Kaivopuiston
kylpy- ja uima-
laitoksen
vuokran
pitennys.

Kaupunginvaltuusto päätti²⁾ pitentää tohtori J. L. Lydeckenin, asioitsija O. Ekmanin y. m. vuokraoikeuden Kaivopuiston kylpy- ja uimalaitokseen kolmeksi vuodeksi, kesäkuun 1 päivästä 1917 lukien, eli siis 1919 vuoden loppuun, sekä määrätä vuosivuokraksi 1,000 markkaa vuodelta 1917 ja 3,500 markkaa kumpaiseltakin vuodelta 1918 ja 1919 velvoittamalla vuokraajat omalla kustannuksellaan toimittamaan rakennusten kaikki sisäpuoliset korjaukset, lukuun ottamatta tulisijain ja kylpyhuoneen pohjakerroksen alaisen vuoliaiskerran korjausta, sekä liikkeen tuottaman voiton annettavaksi kaupungille ja käytettäväksi kunnan uimahallin aikaansaamiseen.

Määräraha
uuden uima-
huoneen teettä-
miseen ja
vanhain kor-
jauttamiseen.

Vahvistaessaan 1918 vuoden menosäännön osoitti³⁾ kaupunginvaltuusto 90,000 markkaa osin uuden uimahuoneen rakennuttamiseksi, osin vanhain korjauttamiseksi sekä kehoitti rahatoimikamaria laatimaan tarkemman ehdotuksen asiasta.

5. Muut kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat.

Kaupungin
kiinteän omai-
suuden katsel-
musmiehet.

Kaupungin kiinteän omaisuuden katselmusmiehiksi valitsi⁴⁾ kaupunginvaltuusto agronomi A. S. Lindholmin ja rakennusmestari A. N. Nybergin sekä heidän varamiehihikseen rakennusmestari W. Ekmanin ja arkkitehti M. Schjerfbeckin.

¹⁾ Valt. pöytäk. 5. 6. 28 §. — ²⁾ S:n 12. 6. 39 §. — ³⁾ S:n 22. 12. 7 §. —
⁴⁾ S:n 9. 1. 5 §.